

Samen de transitie van het landelijk gebied vormgeven

Boter bij de vis!

*Terugblik op Dieper Wortelen Café #3 – 3 april 2025
Over financiële arrangementen, anders financieren van transitie en
hoe daarvoor de juiste partijen aan tafel te krijgen.*

*Netwerkbijeenkomst dialoog transitie landelijk gebied |
In De Ruimte (IDR) aan de Oude Gracht te Utrecht*

Dieper Wortelen café | *Wat valt er in dit café te beleven?*

Welkom in het Dieper Wortelen café

In het landelijk gebied komen veel grote vraagstukken samen: van natuur-, water- en landbouwopgaven tot aan woningbouw-, leefbaarheid- en energieambities. Deze thema's vragen om een samenwerking tussen overheden, maatschappelijke partners en ondernemers, op alle schaalniveaus. Daarbij is het essentieel dat partijen elkaar goed verstaan om tot gedragen en duurzame oplossingen te komen. Het juiste gesprek voeren kan bijdragen aan vertrouwen en versnelling in de uitvoering.

Het Dieper Wortelen netwerk helpt de kwaliteit van de dialoog nog verder te versterken, onder andere door ieder kwartaal een Dieper Wortelen café te organiseren. Iedere editie heeft een specifiek thema, en altijd staan inspiratie en praktijk centraal. We doen dat in de vorm van een talkshow met tafelgasten, een keynote of special en uitwisseling tussen de deelnemers.

Voorgaande edities

- Oktober 2024: Omgaan met andere tijden
- Januari 2025: Handvatten voor het goede gesprek

Dieper Wortelen café #3 | Afdronk

Ook de derde editie van het DW-café vond plaats in de voormalige kloosterkelders aan de Oude Gracht in Utrecht. En opnieuw druk bezocht: met ruim zestig mensen – waaronder veel collega's uit de financiële wereld - aan de slag met termen als “impactfinanciering”, “avoided costs”, “true value” en “carbon coins”. En als rode draad de noodzaak van het goede gesprek tussen banken, investeerders en professionals in gebiedsontwikkeling. Naarmate we elkaars taal beter gaan begrijpen is er veel meer mogelijk in realisering van gezonde bedrijven en bodemherstel.

Ianthe Smulders en Coen Smit verzorgden dit keer vanuit het DW-team de gespreksleiding en Wouter Boog (JamVisuals) maakte de tekeningen als impressies van de middag

Dieper Wortelen café #3 | Afdronk in beeld

Programma

- **Het eerste rondje | Hoe hangt de vlag erbij vanuit gemeentelijk perspectief**
Interview met Boris Meessen (wethouder Nederweert) over de pilot “ondernemersplan” van LVVN
- **Intermezzo - Duit in het zakje | Financiering in transitie - CoLab regeneratieve gebiedsfinanciering,**
Met Caroline Leenders (RVO) en Tessa de Haas (RTLG)
- **In de schijnwerpers | Wat beweegt de financiële sector in de optimalisatie van het platteland?**
In gesprek met Dick van den Oever (directeur landelijk vastgoed ASR-bak) en Casper Holl (strategic change manager Rabobank).
- **Samen aan de slag | Waarom duurzaamheid en innovatie invloed zouden moeten hebben op waarde creatie in de omgeving**
Met een introductie door Michaël Peeters, universitair docent “sustainable finance” aan de TU-Delft.
- **Beste praktijken | De wereld van Sjoerd Miedema (van De Nije Mieden – het nieuwe midden),**
In gesprek met Sjoerd Miedema – eerste koolstofboer in Nederland
- **De laatste ronde & vrije uitloop**
Met al deze handvatten worden dit héle goede gesprekken!

Het eerste rondje | Hoe hangt de vlag erbij in Nederweert?

Ianthe gaat in gesprek met Boris Meessen (wethouder Nederweert) over zijn drijfveren

Boris is wethouder van Nederweert en voormalig provincie ambtenaar. Help jouw achtergrond als bestuursadviseur?" Jazeker", antwoordt Boris, "ik heb geleerd dat een ambtenaar goed onderbouwde adviezen moet geven, maar een bestuurder moet zelf keuzes maken." Dat mogen ook niet voor de hand liggende keuzes zijn. Meessen is een wethouder met lef: ik ga zelf aan de keukentafel in gesprek met boeren, probeer samen oplossingen te vinden, kleur ook buiten de lijntjes als het niet anders kan. "Ik wil dingen voor mekaar boksen en als de Raad me weg wil sturen is dat all-in the game". Nederweert heeft heel veel stoppers en het gebruik van vrijkomende grond brengt nieuwe problemen met zich mee. Kleine en middelgrote gemeenten hebben er de handen vol aan en dat gaat steeds meer schuren.

Nederweert is blij met de pilot "Ondernemersplan" van LVVN waarbij het nu eens niet om de stoppers gaat, maar blijvers geholpen worden op een verantwoorde manier door te gaan. "Ik had geen zin in de zoveelste pilot, maar dit initiatief zorgt echt voor beweging in mijn gemeente en bij de burens in Venray."

Intermezzo – Duit in het zakje | *CoLab regeneratieve gebiedsfinanciering*

Met Caroline Leenders (RVO) en Tessa de Haas (RTLG)

Caroline Leenders (RVO), deelnemer aan het CoLab en 10 jaar ervaring met biodiversiteit en financiële sector en Tessa de Haas (RTLG) van het CoLab. Dat helpt slimme arrangementen op weg en wijst de weg naar mogelijke financiering.

Caroline licht toe: “de natuur holt achteruit, we hebben waterproblemen en te veel CO2-uitstoot. Er zijn nature based solutions nodig en die zijn niet altijd rendabel als je bedrijfseconomisch kijkt.” De financiële sector moet aangespoord worden om mee te gaan doen in gecombineerde investeringen, in collectieve gebiedsontwikkeling. Kijken naar andere vormen van waardecreatie, naar eerlijke verdeling van rendement.

Meerdere gebieden en labs onderzoeken de financiële systeemgrenzen en nieuwe mogelijkheden om gebieden gezond en veerkrachtig te maken met nieuw of oud financieel instrumentarium. In het lab bundelen deze initiatieven hun krachten om samen tot verdieping en doorbraken te komen.

Klimaat adaptatie

Er ligt een urgent vraagstuk is waar alle gebieden en regio's mee te maken krijgen. En we hebben natuur (Nature based Solutions) nodig om water vast te houden, bestuivers een plek te geven, koelte te bieden en CO2 vast te leggen.

Intermezzo – Duit in het zakje | *CoLab regeneratieve gebiedsfinanciering*

Met Caroline Leenders (RVO) en Tessa de Haas (RTLG)

Het Co-Lab ontwikkelt innovatieve manieren om financiële uitdagingen aan te pakken binnen specifieke gebieden. Tegelijkertijd werken de deelnemers aan een systeemverandering, zodat het regeneratief financieren het nieuwe normaal wordt.

De initiatiefnemers zijn Commonland, Akademie van Plaats, het ministerie van LNV (RTLG) en Topsector Energie.

Meer weten over regeneratieve gebiedsfinanciering? Kijk op de pagina van de digitale werkplaats van RTLG > [Leren in en tussen gebieden](#)

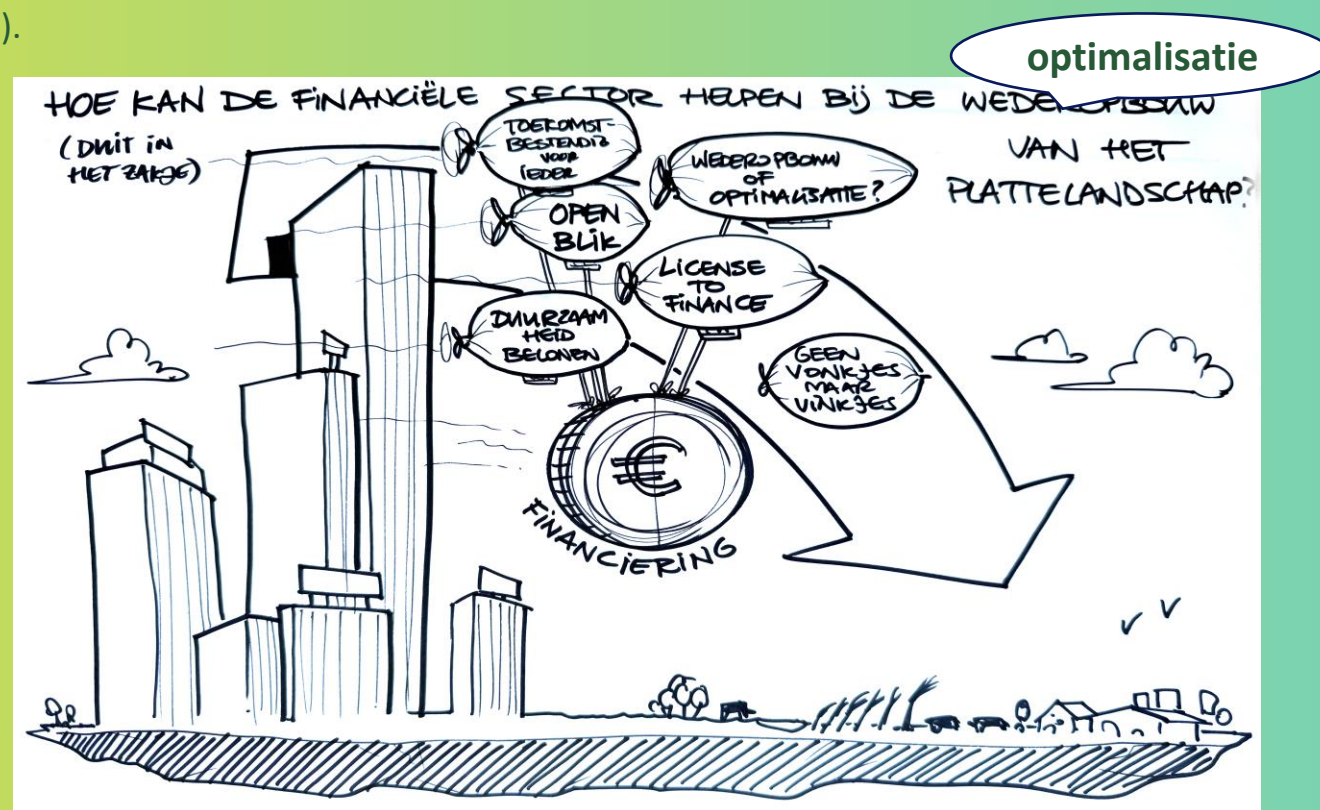
Wil jij ook handvatten voor nieuwe manieren van financieren? Lees hier meer over het [RG-lab](#) en haak aan. Kijk ook naar de [kick-off van het Co-Lab Regeneratieve Gebiedsfinanciering](#).

Wat beweegt de financiële sector in de optimalisatie van het platteland?

In gesprek met Dick van de Oever (ASR) en Casper Holl (Rabo-bank).

“Met grond doe je het financieel eigenlijk altijd goed”, vertelt Dick van den Oever, “je maakt eigenlijk nooit verlies. Maar ook nooit grote klappen, dus je moet als investeerder geduld hebben”. ASR doet al ruim 130 jaar in grond en is niet van de grote F (van financieel gewin) maar van de kleine f (ook ander gewin telt). “Boeren willen best veranderen”, stelt Van de Oever, “De sector was en is wereldberoemd om mechanisatie en efficiënte productie; kunnen we nu ook gidsland worden in verduurzaming?”.

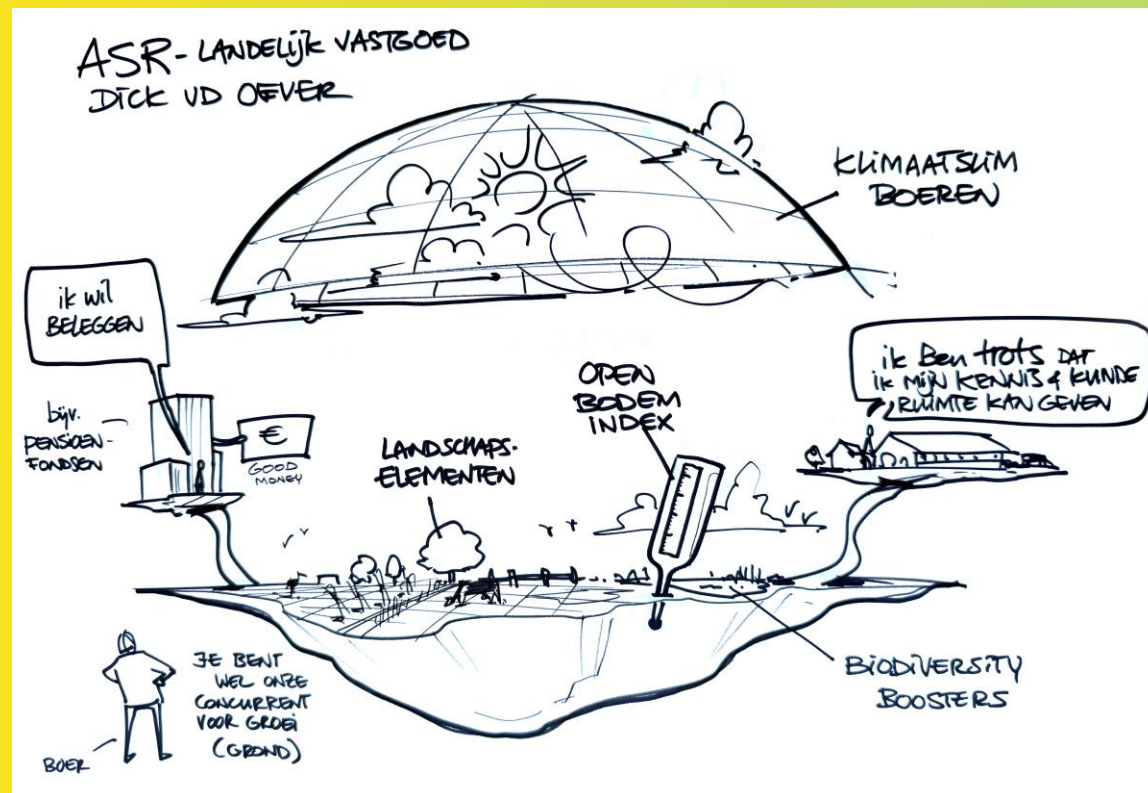
ASR ontwikkelt met ondernemers (pacht)arrangementen die gunstig zijn voor deelnemers, mits zij werk maken van vergroenen en anders produceren. Veel jonge boeren doen mee en ASR accepteert dat winst voor de bank bescheiden is.

Casper Holl maakte carrière binnen de Ministerie van Financiën en LVVN en is een paar jaar geleden overstapt naar de bancaire wereld. Rabo is een soort systeembank op het platteland: zo’n 80% van de boeren is klant en ook met ketenpartners zijn er nauwe banden. “Wij zeggen inmiddels hardop dat minder vee de toekomst is, dat verandering naar duurzaam noodzaak is”. Daarvoor staan boeren, agrifirms, supermarkten en andere ketenpartners aan de lat en is ook een helpende overheid nodig. “De Rabobank wil een deel van de oplossing zijn”, stelt Casper, “en dat is per definitie maatwerk, want er is geen vanzelfsprekend verdienmodel als je blijft kijken met de bril van rendementen en financiële risico’s.” Brede welvaart is ook rendement, dat besef is bij de banken inmiddels top of mind.

Wat beweegt de financiële sector in de optimalisatie van het platteland?

Discussie met de zaal

We moeten gaan leren elkaars taal te gaan begrijpen, is een rode draad in de discussie met de zaal. En: we moeten allemaal een beetje transitiepijn accepteren. Dat geldt voor boeren en banken maar ook voor andere partijen in de keten én voor de consumenten. Uitdaging is het stimuleren van coöperatief ontwikkelen van gebieden; blended finance (of collectief financieren) kan de sleutel zijn.

Samen aan de slag | Waarom duurzaamheid en innovatie invloed zouden moeten hebben op waarde creatie in de omgeving

Introductie door Michaël Peeters, universitair docent “sustainable finance” aan de TU – Delft

“Maak het verhaal over de transitie landelijk gebied niet zo soft”, begint Michaël, “dialogo is belangrijk, maar draai er niet om heen: het gaat om anders waarderen van grond”. Grond is bedrijfseconomische winst – kroppen sla of liters melk – maar grond is ook koolstofvastlegging, bufferen van water, ruimte voor energie. Keiharde waarden. En nog belangrijker: landbouwgrond zou ook voorraadkast van biodiversiteit kunnen zijn. Peeters haakt aan bij de Europese green deal: “We willen minder afhankelijk zijn van import en toch kunnen we nu slechts een deel van ons voedsel en onze energie in Europa zelf produceren”. Investeren in duurzame productie en groen is een lange termijn investering met kleine (monetaire) rendementen, maar draagt wel bij aan stabiliteit.

Het gaat niet om cash maar om True Value, stelt Michaël. En waar hebben we het dan over? Om voorkomen kosten van ongezondheid. Om een volhoudbare ecologische omgeving, om een biodiverse genenpool, om genoeg en voedselveilig eten, om genoeg schoon water en voorkomen natte voeten, om het welzijn van plattelandsbewoners én stedelingen. De marktprijs van het kropje sla of het pak melk dekt die true values nu zeker niet, maar is uiteindelijk wel cruciaal voor de samenleving. Willen we gaan betalen voor diensten aan het ecosysteem zoals agrarisch natuurbeheer? En andersom: hoe waarderen we de bijdragen van grond en natuur, van bossen en moerassen?

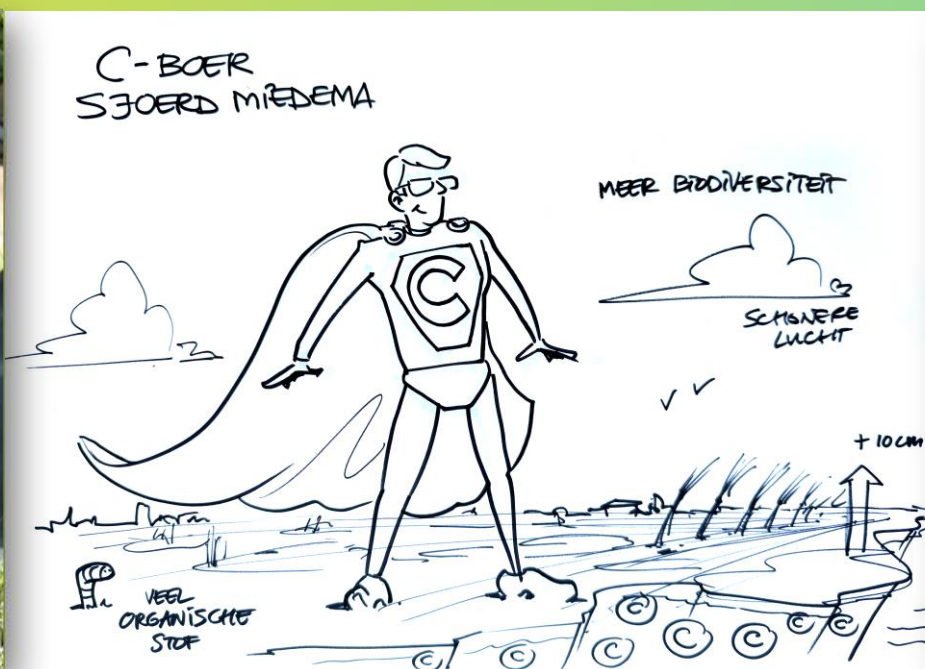

Ga op zoek naar de echte stakeholders: wie zijn dat? Dat is een centrale vraag in het onderzoek van Michaël Peeters. Met zijn vragen gaan de deelnemers aan de slag: Wat zijn drijvers achter de waardering van grond en het gebruik daarvan? Wie heb ik beslist daarbij nodig en wat zijn de obstakels? De geanimeerde gesprekken aan de gracht en in de tuin leverden mooie uitkomsten

Beste praktijken | *verdienmodel door koolstof vast te leggen in natte veenweidegronden*

Presentatie, filmpje en gesprek met Sjoerd Miedema, de eerste koolstofboer van Nederland.

“Er is niks nieuws onder de zon, ook mijn voorvaders pasten zich telkens aan hun tijd en hun omgeving aan”. De huidige manier van landbouw kosten meer energie en grondstoffen dan het oplevert, dus er zit iets scheef. Miedema legt uit dat koolstofboeren staat voor het vastleggen van natuurlijke CO2 en stikstof in natte veenweidegrond. Het zorgt voor veenvorming, een deel van de grond kan nog worden gebruikt voor beweiding en er komt veel biodiversiteit voor terug. “En investeerders doen mee”, lacht Miedema, “koolstof-coins zijn obligaties met dividend”. Je moet het verhaal zien: [Introductie-Landbouw heeft de sleutel van de oplossing van het klimaatprobleem](#)

De laatste ronde | Vrije uitloop

DW café is van iedereen!

En ook na afloop van dit tweede DW café was de behoefte aan napraten – een goed gesprek over wat professionals in transitie bezig houdt – groot. Dieper Wortelen is geïnitieerd door RTLG, maar we streven nadrukkelijk naar gedeeld eigenaarschap op de onderliggende actieagenda voor meer en beter toekomstgesprek. Ook de ontmoetingen en het DW-café zijn van ons samen: suggesties voor vorm en inhoud van volgende edities zijn van harte welkom!

***Tot het volgende DW-café op 2 juli
De Kracht van het Verhaal***

Meer weten over Dieper Wortelen? Stuur een mail naar [Postbus Dieper Wortelen](#)